

Michalina PAPROCKA *

SEZONOWOŚĆ BEZROBOCIA W POWIATACH NADMORSKICH W POLSCE

Zarys treści: Przedmiotem pracy była analiza krótkookresowych wahań o charakterze sezonowym na rynkach pracy w powiatach nadmorskich w Polsce. Głównym celem pracy było określenie wielkości i rozkładu sezonowych wahań liczby bezrobotnych oraz ich zróżnicowania w zależności od płci. W pracy wykorzystano dane Banku Danych Lokalnych oraz Powiatowych Urzędów Pracy o liczbie zarejestrowanych bezrobotnych za lata 2010-2018. W analizach oparto się na modelu sezonowości deterministycznej. Uzyskane wyniki wskazują, że poza dużymi miastami sezonowość bezrobocia w powiatach nadmorskich jest wysoka. Większe wahania sezonowe bezrobocia stwierdzono w przypadku kobiet.

Słowa kluczowe: rynek pracy, bezrobocie, sezonowość, powiaty nadmorskie.

Wprowadzenie

Bezrobocie jest jednym z najważniejszych problemów współczesnej gospodarki, choć jego skala wykazuje duże zróżnicowanie w przestrzeni oraz w czasie. Wywiera negatywny wpływ na gospodarkę, gdyż wiąże się z niepełnym wykorzystaniem zasobów siły roboczej. Prowadzi do spadku dochodów gospodarstw domowych, co ma szereg negatywnych reperkusji nie tylko gospodarczych, ale także społecznych¹.

Rynek pracy, podobnie jak inne rynki i gospodarka jako całość podlega ciągłym zmianom w czasie. Zazwyczaj rozróżnia się zmiany długookresowe, średniookresowe i krótkookresowe, w tym o charakterze sezonowym. Zmiany długookresowe mają charakter trendów, natomiast średnio- i krótkookresowe mają charakter cykliczny². Wahania sezonowe charakteryzują się zmianami

* Absolwentka na kierunku Ekonomia, Wydział Nauk Ekonomicznych, Politechnika Koszalińska

¹ R. Milewski, *Elementarne zagadnienia ekonomii*, PWN, Warszawa 1999, s. 395.

² J. Rembeza, M. Klonowska-Matynia, K. Radlińska, *Regionalne zróżnicowanie sezonowości bezrobocia w Polsce, Niemczech i Hiszpanii*, Studia prawno-ekonomiczne, TOM XCIV, Łódź 2015, s. 367-379.

określonej wielkości w ciągu roku. Zazwyczaj wahania te, w odróżnieniu od wahań cyklicznych, mają dużą regularność, choć w zależności od określonej wielkości ekonomicznej w ciągu roku może wystąpić jeden lub więcej cykli sezonowych³. Sezonowość jest zjawiskiem obserwowanym na wielu rynkach pracy, choć wykazuje duże zróżnicowanie w zależności od kraju, regionu, typu rynku pracy. Problem sezonowości zależy od niektórych czynników, w tym są to m.in.: społeczne, ekonomiczne czy przyrodniczo-klimatyczne związane z warunkami atmosferycznymi⁴. Z jednej strony wahania sezonowe na rynku pracy mogą być interpretowane jako naturalne zmiany na rynku dążącego do osiągnięcia równowagi. Z drugiej jednak strony oznaczają niestabilność będącą wyzwaniem zarówno dla pracujących i poszukujących pracy jak i dla przedsiębiorstw. Z punktu widzenia aktywnych zawodowo sezonowość oznacza bądź to brak zatrudnienia przez cały rok bądź też konieczność częstej zmiany miejsca pracy. Z punktu widzenia przedsiębiorstw sezonowość oznacza konieczność częstych poszukiwań pracowników, z czym wiążą się dodatkowe koszty⁵.

Głównym celem pracy było określenie wielkości i rozkładu sezonowych wahań liczby bezrobotnych oraz ich zróżnicowania w zależności od płci. W pracy analizą objęto rynki pracy w regionie nadmorskim. Specyfiką regionu jest duże znaczenie branży turystycznej. Branża ta narażona jest na duże wahania sezonowe. Wynikają one przede wszystkim z wahań w popycie na usługi turystyczne, co z kolei uwarunkowane jest czynnikami klimatycznymi, instytucjonalnymi oraz preferencjami gospodarstw domowych⁶. Biorąc pod uwagę specyfikę gospodarczą regionu można oczekiwać wysokich wahań sezonowych wskaźników aktywności gospodarczej w badanych powiatach. Im większe znaczenie branży turystycznej dla lokalnych rynków pracy, tym te wahania powinny być większe. Z kolei im większa dywersyfikacja gospodarki tym te wahania powinny być mniejsze.

³ M. Sobczyk, *Statystyka*, PWN, Warszawa 2007, s. 349.

⁴ K. Radlińska, *Sezonowość w turystyce nadmorskiej – wyzwanie dla strategii zarządzania zasobami ludzkimi w przedsiębiorstwach turystycznych*, *Studia i Prace Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego* nr 48/2, 2017, s. 65-76.

⁵ M. Klonowska-Matynia, K., Radlińska, *Przestrzenne zróżnicowanie sezonowości bezrobocia. Przykład gmin nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w Polsce*, *Journal of Agribusiness and Rural Development* 4(34), 2014, s. 79-90.

⁶ J. Rembeza, K. Radlińska, *Sezonowość bezrobocia w nadmorskich i górskich regionach turystycznych w Polsce*, *Folia Turistica*, nr 43, 2017, s. 45-58.

Metoda analizy i dane

Wahania sezonowe w analizach ekonomicznych są zazwyczaj traktowane jako zakłócenie⁷. Dlatego często spotykaną praktyką jest usuwanie z szeregu czasowego składnika sezonowego. W niniejszej pracy w centrum uwagi było jednak zachowanie się bezrobocia w cyklu sezonowym. Dlatego w przeprowadzonej analizie posłużono się modelem sezonowości deterministycznej. Model ten w odniesieniu do zmiennych miesięcznych ma następującą postać⁸:

$$U = \sum_{i=1}^{12} a_i x_i + \varepsilon_t \quad (1)$$

gdzie :

U – liczba bezrobotnych

i – liczba podokresów w roku, dla danych miesięcznych i=12

x_i – zmienna zero-jedynkowa, która przyjmuje wartość 1 dla i-tego podokresu oraz 0 dla innych podokresów

a_i – współczynniki regresji dla zmiennych zero-jedynkowych x_i

ε_t – składnik resztowy

Ponieważ przedmiotem zainteresowania były jedynie zmiany sezonowe model ten przekształcono do postaci krótkookresowej wprowadzając jako zmienne pierwsze różnice logarytmów liczby bezrobotnych. Dzięki temu przekształceniu parametry i statystyki modelu nabierają istotnych z punktu widzenia celów pracy interpretacji. Współczynniki regresji opisują względne odchylenie liczby bezrobotnych w danym miesiącu, natomiast współczynnik determinacji dla modelu opisuje udział zmian sezonowych w krótkookresowej zmienności liczby bezrobotnych. Z kolei odchylenie standardowe regresji informuje o przeciętnej wielkości wahań sezonowych w danej jednostce.

Przedmiotem analiz w tej pracy były powiaty nadmorskie w Polsce, które sąsiadują z morzem oraz wybrane miasta leżące bezpośrednio nad wodą lub w bliskiej odległości od linii brzegowej. Do przeprowadzenia badań posłużono się danymi o liczbie zarejestrowanych bezrobotnych, pochodzącymi z Powiatowego Urzędu Pracy, które są publikowane w zbiorze Banku Danych Lokalnych. Pod uwagę wzięto poszczególne miesiące z lat 2010-2018. Analiza zosta-

⁷ J. Rembeza, *Sezonowość PKB i jego komponentów w krajach Unii Europejskiej*, Wiadomości Statystyczne, nr 11, 2017, s. 17-28.

⁸ N. Nehrebecka, S. Grudkowska, *Metody analizy sezonowości stochastycznej w produkcji budowlano-montażowej*, Wiadomości Statystyczne, 1 (584) 2010, s. 37-53.

ła przeprowadzona dla bezrobotnych ogółem i z podziałem na płeć. Kierując się tym kryterium, w pracy uwzględniono następujące powiaty:

- województwo zachodniopomorskie: Świnoujście, Koszalin oraz powiaty: kamieński, gryficki, kołobrzeski, koszaliński, sławieński;
- województwo pomorskie: Gdańsk, Gdynia, Sopot, Słupsk oraz powiaty: słupski, lęborski, wejherowski, pucki, nowodworski.

Wyniki

W opracowaniu analizą objęto jeden region Polski. Wspólną jego cechą jest nadmorskie położenie. Region ten charakteryzuje się jednak dużym wewnętrznym zróżnicowaniem. Wynika ono m.in. z charakteru gospodarczego oraz stopnia aglomeracji. W obrębie regionu znajdują się zarówno stosunkowo duże miasta jak Gdańsk i Gdynia oraz jednostki, gdzie siedzibą powiatu jest nieduże miasto. Duże wewnętrzne zróżnicowanie regionu widoczne jest w świetle danych o poziomie bezrobocia (tab. 1).

Tabela 1. Stopa bezrobocia w powiatach nadmorskich w wybranych latach

wyszczególnienie	2005	2010	2014	2018
Województwo zachodniopomorskie	25,6	17,8	15,5	7,4
Świnoujście	19,2	11,9	8,3	4,2
Powiat kamieński	33,3	27	21,8	15
Powiat gryficki	6,1	24	23,6	9,2
Powiat kołobrzeski	18,7	12,5	11,6	2,5
Powiat koszaliński	36,4	26,7	24,4	12,4
Koszalin	18,8	11	10,3	5
Powiat sławieński	33,1	22,6	22,5	14
Województwo pomorskie	19,2	12,3	8,9	4,9
Gdańsk	9,6	5,4	4	2,6
Gdynia	8	5,5	4,9	2,4
Sopot	7,3	3,9	3,4	1,8
Powiat słupski	33,5	22,5	15,4	7
Słupsk	19,7	12,3	7,9	3,5
Powiat lęborski	28,3	19,9	14,7	8,8
Powiat wejherowski	19	15,1	11,9	6,6
Powiat pucki	21	12,6	12	7,2
Powiat nowodworski	37	29	23,4	13,3
POLSKA	17,6	12,4	11,4	5,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie strony internetowej Banku Danych Lokalnych <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start> (09.02.2019 r.).

Generalnie wyższym poziomem bezrobocia charakteryzowały się powiaty woj. zachodniopomorskiego, jednak w ramach każdego województwa zróżnicowanie pomiędzy badanymi jednostkami było bardzo duże. W woj. pomorskim najniższym poziomem bezrobocia charakteryzowały się Gdańsk, Gdynia i Sopot, a w woj. zachodniopomorskim Koszalin oraz Świnoujście. Z kolei najwyższym bezrobociem charakteryzowały się powiaty koszaliński oraz nowodworski. W badanym okresie we wszystkich jednostkach nastąpił silny spadek bezrobocia. Tempo spadku w większości jednostek było zbliżone do spadku odnotowywanego średnio w województwach oraz w kraju, chociaż w niektórych jak Świnoujście oraz Słupsk bezrobocie spadało po 2010 r. znacznie szybciej.

Podstawowe dane dotyczące wielkości wahań sezonowych bezrobocia uzyskane w oparciu o model sezonowości deterministycznej zestawiono w tabeli 2. Wyniki analizy wskazują, że w niemal wszystkich badanych jednostkach wahania sezonowe stanowiły dominujący komponent krótkookresowych zmian bezrobocia. Udział wahań sezonowych w krótkookresowej zmienności przekraczał zazwyczaj 80%. Niższym udziałem charakteryzowały się jedynie miasta wchodzące w skład Trójmiasta: Gdańsk, Gdynia, a zwłaszcza Sopot. Sopot był jedyną z badanych jednostek, gdzie udział wahań sezonowych w krótkookresowej zmienności nie przekraczał 50%. Udział wahań sezonowych w krótkookresowej zmienności liczby bezrobotnych był w większości jednostek zbliżony dla kobiet i mężczyzn. Większe różnice stwierdzono jedynie w Sopocie, gdzie udział ten dla kobiet był zdecydowanie niższy.

Tabela 2. Sezonowość deterministyczna w regionach nadmorskich

REGION/ POWIAT	OGÓŁEM			KOBIEТЫ			MĘŻCZYŹNI		
	R^2	OSR	OR	R^2	OSR	OR	R^2	OSR	OR
ZACHPOM.	0,912	0,106	0,012	0,888	0,091	0,011	0,918	0,128	0,014
Świnoujście	0,663	0,206	0,052	0,663	0,206	0,052	0,508	0,164	0,057
Powiat kamieński	0,906	0,189	0,022	0,902	0,216	0,025	0,840	0,168	0,026
Powiat gryficki	0,911	0,242	0,027	0,940	0,263	0,024	0,812	0,235	0,040
Powiat kołobrzeski	0,879	0,237	0,031	0,854	0,241	0,035	0,848	0,239	0,036
Powiat koszaliński	0,855	0,146	0,021	0,841	0,142	0,022	0,825	0,160	0,026
Koszalin	0,768	0,098	0,019	0,681	0,087	0,021	0,787	0,114	0,021
Powiat sławieński	0,868	0,137	0,019	0,846	0,149	0,023	0,813	0,132	0,022
POMORSKIE	0,868	0,095	0,013	0,800	0,069	0,012	0,895	0,132	0,016
Gdańsk	0,630	0,073	0,020	0,533	0,059	0,020	0,678	0,095	0,023
Gdynia	0,666	0,074	0,019	0,518	0,057	0,020	0,677	0,100	0,025
Sopot	0,476	0,079	0,029	0,201	0,054	0,038	0,515	0,108	0,037
Powiat słupski	0,768	0,100	0,020	0,679	0,088	0,021	0,781	0,118	0,022
Słupsk	0,681	0,092	0,022	0,643	0,083	0,022	0,658	0,108	0,028
Powiat lęborski	0,805	0,138	0,024	0,736	0,126	0,027	0,808	0,158	0,027
Powiat wejherowski	0,709	0,091	0,021	0,652	0,071	0,018	0,731	0,131	0,028
Powiat pucki	0,939	0,233	0,021	0,925	0,236	0,024	0,906	0,238	0,027
Powiat nowodworski	0,837	0,190	0,030	0,829	0,185	0,030	0,802	0,207	0,037
Polska¹	0,887	0,085	0,011	0,857	0,062	0,009	0,914	0,108	0,012

¹ – wyniki dla kobiet i mężczyzn dotyczą okresu 2011-2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie strony internetowej Banku Danych Lokalnych <https://bd.l.stat.gov.pl/BDL/start> (09.02.2020 r.) oraz PUP.

Drugą analizowaną w pracy charakterystyką była przeciętna wielkość wahań sezonowych liczby bezrobotnych. Pod tym względem badane powiaty wykazywały duże różnice. Największe wahania sezonowe, przekraczające średnio 20% stwierdzono w Świnoujściu, oraz powiecie gryfickim, kołobrzeskim oraz puckim. Z kolei najmniejsze wahania sezonowe stwierdzono w Gdańsku, Gdyni i Sopocie. Również pozostałe miasta regionu, Koszalin i Słupsk charakteryzowały się relatywnie niską sezonowością bezrobocia. Wyjątkiem od tej reguły było jedynie Świnoujście. Miasto to jednak jest mniejsze od pozostałych, a ponadto ma zdecydowanie bardziej turystyczny charakter. Sezonowe wahania bezrobocia w grupie kobiet i mężczyzn były zbliżone. Większe różnice stwierdzono jedynie w miastach Trójmiasta, gdzie sezonowe wahania bezrobocia kobiet był prawie dwukrotnie mniejsze niż mężczyzn. Wyższą sezonowość bezrobocia kobiet stwierdzono przede wszystkim w Świnoujściu oraz powiecie kamieńskim.

Poza wielkością wahań sezonowych istotny jest również jego rozkład w trakcie roku. Biorąc pod uwagę turystyczny charakter większości jednostek można zauważyć silny spadek bezrobocia w okresie sezonu wczasowego, przypadającego na miesiące letnie. Wszelkie dane zostały przedstawione w tabelach 3, 4 i 5.

Z uzyskanych danych można wysunąć wniosek, że występuje jeden cykl roczny, gdzie sezonowe minima liczby bezrobotnych w większości jednostek odnotowywano w okresie czerwiec – lipiec, natomiast sezonowe maksima w miesiącach wrzesień – listopad oraz styczeń – luty. Można zwrócić uwagę, że w części jednostek odnotowano spadek liczby bezrobotnych w grudniu. Nadmorskie rynki pracy wykazywały pewne, choć zazwyczaj nieduże wysokości odchyleń miesięcznych bezrobocia sezonowego. Największe wzrosty zaobserwowano w powiecie kołobrzeskim, Świnoujściu, w powiecie lęborskim i puckim, najmniejsze natomiast w powiecie koszalińskim, Gdyni i Sopocie. Na rynku pracy kobiet i mężczyzn sytuacja kształtuje się podobnie jak dla ogółu ludności, przy czym bezrobocie sezonowe u kobiet osiąga wyższe wartości w miesiącach jesienno-zimowych niż u mężczyzn. Na obydwu rynkach pracy najniższe wartości odnotowano dla powiatu gryfickiego i kołobrzeskiego, osiągając wartości około od -13 % do około -15 %.

Tabela 3. Średniomiesięczne odchylenia wskaźnika wahań sezonowych ogółem

Region/ Powiat	Miesiąc											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
ZACHPOM.	0,065	0,0004	-0,033	-0,054	-0,049	-0,051	-0,025	-0,008	0,004	0,001	0,022	0,033
Świnoujście	0,082	0,006	-0,060	-0,104	-0,089	-0,121	-0,009	-0,024	0,033	0,059	0,085	0,039
Kamieński	0,061	-0,006	-0,054	-0,081	-0,101	-0,087	-0,045	0,010	0,057	0,079	0,060	0,043
Gryficki	0,074	-0,001	-0,051	-0,132	-0,106	-0,116	-0,078	-0,009	0,093	0,090	0,060	0,046
Kołobrzeski	0,123	0,011	-0,051	-0,083	-0,113	-0,136	-0,099	-0,018	0,069	0,057	0,048	0,011
Koszaliński	0,103	-0,012	-0,058	-0,068	-0,064	-0,051	-0,025	-0,009	0,009	0,015	0,035	0,044
Koszalin	0,080	0,025	-0,030	-0,030	-0,040	-0,040	-0,035	-0,014	-0,002	-0,008	0,008	0,005
Ślawieński	0,054	-0,04	-0,023	-0,060	-0,063	-0,081	-0,029	0,002	0,035	0,018	0,049	0,053
POMORSKIE	0,061	0,009	-0,027	-0,048	-0,044	-0,048	-0,024	-0,004	0,005	-0,004	0,0113	0,021
Gdańsk	0,055	0,029	-0,002	-0,023	-0,029	-0,039	-0,021	-0,003	-0,007	-0,011	0,008	-0,004
Gdynia	0,040	0,020	-0,015	-0,034	-0,038	-0,040	-0,016	-0,010	-0,007	-0,013	0,010	0,019
Sopot	0,057	0,012	-0,013	-0,039	-0,035	-0,029	-0,030	-0,009	0,0003	-0,014	0,012	0,011
Ślupski	0,065	0,001	-0,031	-0,047	-0,044	-0,057	-0,030	0,005	-0,011	-0,002	0,013	0,013
Ślupsk	0,065	0,005	-0,027	-0,030	-0,039	-0,049	-0,017	0,005	-0,019	-0,035	0,004	-0,001
Lęborski	0,074	0,002	-0,041	-0,059	-0,071	-0,066	-0,047	-0,005	0,030	0,023	0,031	0,035
Wejherowski	0,060	0,015	-0,040	-0,045	-0,040	-0,037	-0,024	-0,004	0,012	0,005	0,009	0,014
Pucki	0,079	0,013	-0,030	-0,076	-0,093	-0,112	-0,119	0,002	0,125	0,077	0,039	0,038
Nowodworski	0,039	0,011	-0,036	-0,088	-0,091	-0,100	-0,065	0,00002	0,076	0,069	0,053	0,043
Polska	0,057	0,008	-0,024	-0,044	-0,039	-0,038	-0,013	-0,006	-0,007	-0,010	0,015	0,025

Źródło: Opracowanie własne na podstawie strony internetowej Banku Danych Lokalnych <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start> (09.02.2020 r.) oraz PUP.

Tabela 4. Średniomiesięczne odchylenia wskaźnika wahań sezonowych kobiet

Region/ Powiat	Miesiąc											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
ZACHPOM.	0,052	-0,009	-0,036	-0,050	-0,041	-0,041	-0,011	0,003	0,007	0,003	0,019	0,026
Świnoujście	0,082	0,006	-0,060	-0,104	-0,089	-0,121	-0,009	-0,024	0,033	0,059	0,085	0,039
Kamieński	0,049	-0,023	-0,056	-0,100	-0,115	-0,087	-0,040	0,029	0,078	0,099	0,076	0,036
Gryficki	0,056	-0,004	-0,050	-0,150	-0,113	-0,112	-0,066	0,003	0,111	0,133	0,061	0,027
Kołobrzeski	0,119	0,0004	-0,070	-0,081	-0,112	-0,135	-0,091	0,002	0,085	0,061	0,057	-0,003
Koszaliński	0,095	-0,031	-0,064	-0,068	-0,063	-0,040	-0,008	-0,001	0,013	0,025	0,039	0,039
Koszalin	0,075	0,015	-0,040	-0,029	-0,029	-0,033	-0,016	-0,003	0,003	-0,015	0,005	-0,001
Sławieński	0,037	-0,014	-0,026	-0,064	-0,073	-0,082	-0,022	0,013	0,053	0,019	0,064	0,057
POMORSKIE	0,044	0,0002	-0,027	-0,037	-0,032	-0,035	-0,009	0,008	0,004	-0,002	0,006	0,010
Gdańsk	0,046	0,022	-0,005	-0,020	-0,023	-0,030	-0,007	0,010	-0,002	-0,010	0,001	-0,011
Gdynia	0,037	0,016	-0,012	-0,023	-0,030	-0,030	-0,001	-0,005	-0,009	-0,014	0,006	0,010
Sopot	0,037	-0,004	-0,002	-0,031	-0,032	-0,013	-0,020	0,003	0,003	-0,010	-0,001	0,006
Słupski	0,058	-0,007	-0,031	-0,040	-0,039	-0,049	-0,016	0,015	-0,013	0,0001	0,007	0,005
Słupsk	0,058	-0,007	-0,029	-0,018	-0,034	-0,041	-0,006	0,010	-0,016	-0,040	-0,005	-0,005
Lęborski	0,061	-0,008	-0,046	-0,056	-0,063	-0,059	-0,039	0,005	0,036	0,029	0,028	0,025
Wejherowski	0,045	0,005	-0,042	-0,035	-0,027	-0,025	-0,007	0,016	0,009	0,008	0,009	0,003
Pucki	0,061	0,009	-0,025	-0,060	-0,097	-0,107	-0,124	0,020	0,144	0,090	0,028	0,021
Nowdworski	0,025	-0,006	-0,038	-0,082	-0,083	-0,090	-0,055	0,011	0,091	0,084	0,052	0,028
Polska	0,042	-0,002	-0,026	-0,034	-0,029	-0,027	0,003	0,004	-0,011	-0,014	0,007	0,010

Źródło: Opracowanie własne na podstawie strony internetowej Banku Danych Lokalnych <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start> (09.02.2020 r.) oraz PUP.

Tabela 5. Średniomiesięczne odchylenia wskaźnika wahań sezonowych mężczyzn

Region/ Powiat	Miesiąc											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
ZACHPOM.	0,081	0,011	-0,030	-0,059	-0,057	-0,062	-0,041	-0,021	-0,0001	-0,002	0,025	0,041
Świnoujście	0,072	0,010	-0,033	-0,076	-0,068	-0,106	-0,013	-0,042	0,014	0,021	0,054	0,055
Kamieński	0,076	0,014	-0,051	-0,060	-0,085	-0,088	-0,050	-0,010	0,035	0,055	0,041	0,050
Gryficki	0,095	0,0002	-0,052	-0,114	-0,103	-0,123	-0,089	-0,022	0,077	0,037	0,060	0,069
Kołobrzeski	0,128	0,022	-0,031	-0,087	-0,117	-0,137	-0,106	-0,037	0,052	0,054	0,037	0,027
Koszaliński	0,115	0,011	-0,051	-0,069	-0,066	-0,065	-0,047	-0,021	0,006	-0,0002	0,028	0,053
Koszalin	0,084	0,035	-0,022	-0,031	-0,050	-0,046	-0,053	-0,025	-0,007	0,0005	0,011	0,011
Stawieński	0,070	0,005	-0,021	-0,056	-0,054	-0,081	-0,036	-0,009	0,016	0,016	0,035	0,051
POMORSKIE	0,083	0,020	-0,028	-0,062	-0,060	-0,066	-0,044	-0,021	0,006	-0,005	0,022	0,036
Gdańsk	0,067	0,036	-0,0002	-0,026	-0,036	-0,050	-0,038	-0,018	-0,013	-0,010	0,016	0,003
Gdynia	0,044	0,027	-0,017	-0,048	-0,047	-0,054	-0,037	-0,018	-0,003	-0,011	0,015	0,032
Sopot	0,076	0,027	-0,022	-0,048	-0,038	-0,045	-0,042	-0,021	-0,003	-0,018	0,026	0,018
Ślępski	0,072	0,010	-0,030	-0,055	-0,049	-0,066	-0,046	-0,007	-0,008	-0,003	0,020	0,021
Ślępsk	0,073	0,017	-0,024	-0,044	-0,046	-0,058	-0,030	-0,002	-0,023	-0,029	0,015	0,003
Lęborski	0,091	0,013	-0,034	-0,063	-0,082	-0,075	-0,059	-0,018	0,022	0,013	0,036	0,050
Wejherowski	0,081	0,029	-0,038	-0,060	-0,057	-0,057	-0,049	-0,035	0,021	0,0003	0,011	0,027
Pucki	0,100	0,017	-0,036	-0,094	-0,089	-0,119	-0,115	-0,017	0,104	0,063	0,053	0,057
Nowodworski	0,059	0,033	-0,034	-0,096	-0,101	-0,113	-0,080	-0,014	0,056	0,049	0,055	0,066
Polska	0,073	0,014	-0,024	-0,053	-0,052	-0,051	-0,031	-0,018	-0,005	-0,009	0,022	0,036

Źródło: Opracowanie własne na podstawie strony internetowej Banku Danych Lokalnych <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start> (09.02.2020 r.) oraz PUP.

Podsumowanie

Przedmiotem pracy były sezonowe wahania bezrobocia w powiatach regionu nadmorskiego. Biorąc pod uwagę sezonowy charakter regionu oczekiwano, że badane jednostki powinny charakteryzować się relatywnie wysoką sezonowością bezrobocia. Wyniki analiz w dużej części potwierdziły to przypuszczenie, jednocześnie jednak wskazały na duże wewnętrzne zróżnicowanie regionu. Podsumowując te wyniki można stwierdzić, że:

- wahania sezonowe są dominującym składnikiem krótkookresowych zmian bezrobocia w powiatach nadmorskich, a wyjątkiem jest jedynie Sopot,
- wielkość sezonowych wahań bezrobocia wykazywała bardzo duże zróżnicowanie, przy czym najmniejsza była w największych miastach regionu. Wskazuje to na stabilizujący wpływ miast na funkcjonowanie lokalnych rynków pracy,
- wahania sezonowe bezrobocia w większości jednostek były zbliżone w grupie kobiet i mężczyzn. Wyższą sezonowość bezrobocia mężczyzn stwierdzono jednak w Gdańsku, Gdyni i Sopocie,
- rozkład wahań sezonowych liczby bezrobotnych był w większości jednostek podobny, z minimami w lipcu i maksimami w styczniu.

Podsumowując uzyskane wyniki można stwierdzić, że dla większości jednostek regionu wysoka sezonowość bezrobocia jest istotnym problemem dla rynku pracy i gospodarki regionu. Stosowane w regionie instrumenty oddziaływania na rynek pracy powinny więc uwzględniać tę specyfikę. Rozwój gospodarczy regionu powinien nabierać bardziej zdywersyfikowanego charakteru, co umożliwiłoby większą stabilizację na rynku pracy. Jednym z kierunków powinna być rozbudowa oferty turystycznej na okresy poza szczytem urlopowym.

Bibliografia

1. Klonowska-Matynia M., Radlińska K., *Przestrzenne zróżnicowanie sezonowości bezrobocia. Przykład gmin nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w Polsce*, Journal of Agribusiness and Rural Development 4(34), 2014, s. 79-90.
2. Milewski R., *Elementarne zagadnienia ekonomii*, PWN, Warszawa 1999.
3. Nehrebecka N., Grudkowska S., *Metody analizy sezonowości stochastycznej w produkcji budowlano-montażowej*, Wiadomości Statystyczne, 1 (584) 2010, s. 37-53.

4. Radlińska K., *Sezonowość w turystyce nadmorskiej – wyzwanie dla strategii zarządzania zasobami ludzkimi w przedsiębiorstwach turystycznych*, Studia i Prace Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego nr 48/2, 2017, s. 65-76.
5. Rembeza J., Klonowska-Matynia M., Radlińska K., *Regionalne zróżnicowanie sezonowości bezrobocia w Polsce, Niemczech i Hiszpanii*, Studia prawno-ekonomiczne, TOM XCIV, Łódź 2015, s. 367-379.
6. Rembeza J., Radlińska K., *Sezonowość bezrobocia w nadmorskich i górskich regionach turystycznych w Polsce*, Folia Turistica, nr 43, 2017, s. 45-58.
7. Rembeza J., *Sezonowość PKB i jego komponentów w krajach Unii Europejskiej*, Wiadomości Statystyczne, nr 11, 2017, s. 17-28.
8. Sobczyk M., *Statystyka*, PWN, Warszawa 2007, s. 349.

SEASONALITY OF UNEMPLOYMENT IN SEASIDE POWIATS IN POLAND

The subject of the study was the analysis of short-term seasonal fluctuations in the labour markets in seaside powiats in Poland. The main aim of the study was to determine the size and distribution of seasonal fluctuations in the number of the unemployed and their differentiation according to gender. The study used data of the Local Data Bank and Poviats Labour Offices on the number of registered unemployed for the years 2010-2018. The analyses were based on the deterministic seasonality model. The obtained results indicate that apart from large cities, the seasonality of unemployment in seaside powiats is high. Greater seasonal fluctuations of the unemployment were found in the case of women.

Keywords: labour market, unemployment, seasonality, seaside powiats.